

Rehujaosto

Maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käyttö elintarviketuotannossa käytettävien eläinten ruokinnassa

Maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käyttö elintarviketuotantoeläinten ruokinnassa

Sisälllys

1	Lainsäädäntö.....	2
2	Yleistä	3
3	Maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käsittelyvaatimukset.....	4
4	Ohjeet maitoalan laitokselle	5
4.1	Näytteenotto	6
4.2	Jäljitettävyys	6
5	Ohjeet rehun kuljettajille, varastoijille ja välittäjille.....	7
6	Ohjeet tilalle	8
	Lisätietoja.....	10
	Liitteet.....	11

Rehujaosto

Maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käyttö elintarviketuotannossa käytettävien eläinten ruokinnassa

1 Lainsäädäntö

Säädökset on huomioitava muutoksineen.

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus [\(EY\) N:o 1069/2009](#) muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveysäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta (*sivutuoteasetus*)
- Komission asetus [\(EU\) N:o 142/2011](#) muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveysäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1069/2009 täytäntöönpanosta sekä neuvoston direktiivin 97/78/EY täytäntöönpanosta tiettyjen näytteiden ja tuotteiden osalta, jotka vapautetaan kyseisen direktiivin mukaisista eläinlääkärintarkastuksista rajatarkastusasemilla (*sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetus*)
- Euroopan ja parlamentin neuvoston asetus [\(EY\) N:o 999/2001](#) tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä (*TSE-asetus*)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus [\(EY\) N:o 183/2005](#) rehuhygieniää koskevista vaatimuksista (*rehuhygienia-asetus*)
- Sivutuotelaki [517/2015](#)
- Rehulaki [86/2008](#)
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus [548/2012](#) rehualan toiminnanharjoittamisesta
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus [783/2015](#) eläimistä saatavista sivutuotteista
- Komission asetus [\(EU\) N:o 68/2013](#) rehuaineluettelosta
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus [\(EY\) N:o 767/2009](#) rehun markkinoille saattamisesta ja käytöstä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1831/2003 muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 79/373/ETY, komission direktiivin 80/511/ETY, neuvoston direktiivien 82/471/ETY, 83/228/ETY, 93/74/ETY, 93/113/EY ja 96/25/EY ja komission päätöksen 2004/217/EY kumoamisesta (*rehun markkinoille saattamisasetus*)

Rehujaosto

Maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käyttö elintarviketuotannossa käytettävien eläinten ruokinnassa

Ohjeessa on lueteltu lainkohtia, joissa kyseisessä kohdassa käsiteltävästä asiasta säädetään. Kaikilla säädösviitteillä tarkoitetaan aina säädösten ajantasaisia versioita, eikä muutoksia mainita erikseen. Säädösviitteiden paikkansapitävyys tulee aina tarkastaa ajantasaisesta lainsäädännöstä. EU-lainsäädännössä asetuksen konsolidoituun versioon on sisällytetty alkuperäiseen asetukseen myöhemmin tulleet muutokset.

2 Yleistä

Sivutuoteasetus [\(EY\) 1069/2009](#), artiklat 9 ja 10

Sivutuotelaki [517/2015](#), 11 §

Sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetus [\(EU\) 142/2011](#), liitteen X II luvun 4 jakson III osa

Elintarviketuotannossa käytettävien eläinten rehuna voidaan käyttää maitopohjaista luokan 3 sivutuotetta, joka on peräisin maitoalan laitoksesta, vähittäiskaupasta tai käsittelylaitoksesta. Tällaisia tuotteita voivat olla esimerkiksi raakamaito, hera ja heratiiviste, herajauhe, maito- ja piimähuuhteet sekä kaupoista palautetut maidot, piimät, viilit, jogurtit, jäätelöt ja juustot. Edellä mainittuja tuotteita voidaan toimittaa rehuksi sellaisenaan tai käsittelyn jälkeen. Antibioottijäämiä sisältävä maito on luokkaan 2 kuuluvaa sivutuotetta eikä sen käyttö laimennettunakaan ole sallittua elintarviketuotantoeläinten ruokinnassa. Maitopohjaiset tuotteet tulee varastoida ja kuljettaa asianmukaisesti eivätkä ne saa aiheuttavaa vaaraa eläinten terveydelle. Esimerkiksi suu- ja sorkkatauti voi tarttua maidon välityksellä.

Maitopohjaisten rehujen valmistukseen (esim. vasikoiden maitojuomat) saa käyttää ainoastaan eläimistä saatuja kolmannen luokan sivutuotteita, jotka ovat peräisin ihmisravinnoksi tarkoitettujen tuotteiden tuotannosta. Rehujen valmistuksessa käytettävien maitopohjaisten raaka-aineiden tulee olla käsitelty tämän ohjeen kohdan 3 a mukaisilla menetelmillä. Esimerkiksi raakamaitoa ja linkoihin tai separaattoreihin jäänyttä ainetta ei voi käyttää rehujen valmistuksessa.

Tätä ohjeistusta, mukaan lukien antibioottimaito, ei sovelleta maidon rehukäyttöön eikä hävitykseen silloin, kun syntyvät maitopohjaiset tuotteet käytetään tilan omien eläinten ruokintaan tai hävitetään tilalla.

Rehujaosto

Maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käyttö elintarviketuotannossa käytettävien eläinten ruokinnassa

3 Maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käsittelyvaatimukset

Sivutuotelaki [517/2015](#), 11 §

Sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetus [\(EU\) 142/2011](#), liitteen X II luvun 4 jakson II osan 3 kohta

Sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetus (EU) 142/2011, liitteen X II luvun 4 jakson III osa

Sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetus (EU) 142/2011, liitteen X II luvun 4 jakson I osa

Maitoa, maitopohjaisia tuotteita ja muita maidon prosessoinnissa syntyviä sivutuotteita voidaan käyttää Suomessa elintarviketuotantoeläinten ruokintaan kohtien a ja b mukaan käsiteltynä sekä maitopohjaisten rehuseosten valmistukseen kohdan a mukaan käsiteltynä.

Kohta a)

1. iskukuumennus (vähintään 135 °C, vähintään 1 s.)
2. sterilointi (vähintään 115 °C, vähintään 15 min tai jollakin vastaavalla aika- ja lämpötilayhdistelmällä)
3. pastörinti (vähintään 71,7 °C vähintään 15 s tai jollakin vastaavalla aika- ja lämpötilayhdistelmällä) + kuivaus tai pH:n lasku alle 6:een vähintään tunnin ajaksi

Kohta b)

1. pastörinti (vähintään 71,7 °C vähintään 15 s tai jollakin vastaavalla aika- ja lämpötilayhdistelmällä)
2. kun kysymyksessä on hera, joka on saatu lämpökäsittelyttömistä maitotuotteista:
heran on maidon saostumisen jälkeen annettava seistä vähintään 16 tuntia ja heran pH on laskettava alle 6:een (ennen toimitusta laitoksesta).

Kaupasta palautetulle maidolle ja maitopohjaisille tuotteille, joita käytetään eläinten ruokinnassa, ei vaadita toistamiseen edellä a- ja b-kohdassa kuvattuja käsittelyjä, jos kyseisten tuotteiden valmistusprosessi on sisältänyt vastaavan käsittelyn.

Linkoihin ja separaattoreihin jäänyttä ainesta voidaan toimittaa maitoalan laitoksesta tiloille rehukäyttöön ainoastaan, jos se lämpökäsitellään ensiksi (70 °C, 60 min tai 80 °C, 30 min).

Rehujaosto

Maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käyttö elintarviketuotannossa käytettävien eläinten ruokinnassa

Yllä mainittujen käsittelyjen lisäksi myös raakamaitoa voidaan toimittaa tiloille elintarviketuotantoeläinten ruokintaan tietyin edellytyksin (kts. ohjeen kohta 6, Ohjeet tilalle). Jos säiliöön tms. yhdistetään käsiteltyjä ja käsittelemättömiä tuotteita, luokitellaan tuote sen jälkeen käsittelemättömäksi.

Huom. EU:n sisämarkkinoille tarkoitettujen maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käsittelyvaatimukset ovat tiukemmat ja ne on kuvattu *sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetuksen liitteen X II luvun 4 jakson I osassa*. Tästä poikkeuksena Suomi ja Ruotsi ovat tehneet keskinäisen sopimuksen, joka mahdollistaa naapurimaasta tuotujen ohjeen kohdan 3 a mukaisesti käsiteltyjen tuotteiden käytön rehuna.

4 Ohjeet maitoalan laitokselle

Rehulaki [86/2008](#), 18 §

MMM:n rehualan toiminnanharjoittamisesta [548/2012](#), 4 §

Rehuhygienia-asetus [\(EY\) 183/2005](#), artiklat 6, 7, 9 ja 11 sekä liite II

Sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetus [\(EU\) 142/2011](#), liitteen VIII I luku

Sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetus (EU) 142/2011, liitteen X II luvun 4 jakson II osan 3 kohta

Maitoalan laitoksen, joka toimittaa maitoa, maitopohjaisia tuotteita ja maidon prosessoinnissa syntyviä sivutuotteita eläinten ruokintaan, tulee olla hyväksytty laitokseksi elintarvikelain (23/2006) nojalla. Laitoksen tulee lisäksi tehdä Ruokavirastoon [ilmoitus rekisteröintiä varten](#) (yleisimmin rehuaineiden valmistaja, tuotetyypit Q, G3). Maitoalan laitos voi toimittaa rehukäyttöön tämän ohjeen kohdan 3 mukaisesti käsiteltyjä tuotteita tai käsittelemättömiä tuotteita. Kohdan 3 b mukaan käsiteltyjä tuotteita ja käsittelemättömiä tuotteita voi toimittaa ainoastaan tiloille, jotka ovat rekisteröityneet Ruokavirastoon maitopohjaisten sivutuotteiden käyttäjäksi. Maitoalan laitos, joka vastaanottaa raakamaitoa, raakakermaa tai raakaheraa toisista EU:n jäsenvaltioista tai kolmansista maista, ei saa toimittaa käsittelemättömiä tuotteita tai käsittelemättömien tuotteiden kanssa kosketuksissa olleita tuotteita eläinten ruokintaan.

Maitoalan laitoksen tulee ilmoittaa vuosittain rehukäyttöön luovuttamansa tuotteet (rehuaineiden valmistus) Ruokavirastoon. Vuosi-ilmoituspyyntö lähetetään toimijan ilmoittamille yhteyshenkilöille sähköpostitse.

Rehualan toimijana maitoalan laitoksen tulee soveltaa vaara-analyysin ja kriittisten valvontapisteiden järjestelmää (HACCP) sekä noudattaa rehuhygienia-asetuksen liitteen II vaatimuksia. Laitoksen tulee tarkistaa, että mahdolliset yhteistyökumppanit (esim. rehuja

Rehujasto

Maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käyttö elintarviketuotannossa käytettävien eläinten ruokinnassa

kuljettava kuljetusliike) ovat rekisteröityneet rehualan toimijaksi. Ruokavirasto ylläpitää [rekisteriä rehualan toimijoista](#).

Jos meijerin rehusiiloon on vahingossa päässyt antibioottimaitoa, tulee maito hävittää laitoksessa, jolla on oikeus käsitellä luokan 2 sivutuotteita (esim. biokaasulaitoksessa). Ruokavirasto ylläpitää [rekisteriä sivutuoteasetuksen mukaan hyväksytyistä laitoksista](#).

4.1 Näytteenotto

Rehulaki [86/2008](#), 6§

Sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetus [\(EU\) 142/2011](#), liitteen XI luku

Rehusta on otettava varastoinnin tai lastauksen yhteydessä näytteitä ja niiden on täytettävä sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetuksessa kuvatut mikrobiologiset vaatimukset eli toimijan on näytteenoton perusteella osoitettava, että rehussa

- 1) ei esiinny salmonellaa
- 2) enterobakteerien määrä on alle raja-arvojen.

Toimija määrittää näytteenoton tiheyden riskiperusteisesti. Jos enterobakteerien raja-arvot ylittyvät, toimijan on selvitettävä, mistä poikkeama johtuu ja tehtävä tarvittavat toimenpiteet, jotta rehun laatu saadaan takaisin vaatimusten mukaiseksi. Näytteenottoa on lisättävä, jos on epäily siitä, että mikrobiologiset vaatimukset eivät täyty. Näytteenotossa on kiinnitettävä erityisesti huomiota hygieeniseen näytteenottotapaan, jotta näyte ei saastu näytettä otettaessa.

4.2 Jäljitettävyys

MMMa eläimistä saatavista sivutuotteista [783/2015](#), 4 §

Sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetus [\(EU\) 142/2011](#), liite VIII

Rehuhygienia-asetus [\(EY\) 183/2005](#), liite II (Tietojen kirjaaminen)

Rehun markkinoille saattamisasetus [\(EY\) 767/2009](#), artikkelit 15 ja 16

MMMa rehualan toiminnanharjoittamisesta [548/2012](#), 26 §

Maitoalan laitoksen tai rehun välittäjän tulee huolehtia rehukäyttöön toimitettujen tuotteiden jäljitettävydestä seuraavasti:

- 1) Laitoksella tai välittäjällä tulee olla rehuhygienia-asetuksen mukainen kirjanpito valmistetuista rehuista. Kirjanpidon säilytysaika on viisi vuotta.

Rehujasto

Maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käyttö elintarviketuotannossa käytettävien eläinten ruokinnassa

- 2) Loppukäyttäjälle (maatilalle) toimitettavan maitopohjaisen tuotteen mukana on oltava rehulainsäädännön mukainen etiketti/saateasiakirja, jossa on teksti: "luokan 3 sivutuote, ei ihmisravinnoksi". Etiketti kiinnitetään pakkaukseen tai irtotavaran kyseessä olleen on asiakkaan saatavilla erillisenä saateasiakirjana. Maitopohjaisia sivutuotteita kuljetettaessa ajoneuvossa tai säiliössä on lisäksi aina oltava teksti: "luokan 3 sivutuote, ei ihmisravinnoksi". Tämän ohjeen liitteenä on esimerkki maitopohjaisen rehuaeineen etiketistä/saateasiakirjasta, jossa kuvataan pakollisesti annettavat tiedot (liite 1).
- 3) Tuotteita lähettävien, kuljettavien tai vastaanottavien toimijoiden on pidettävä lähetyksistä kirjaa. Tuotteiden mukana on oltava kaupallinen asiakirja (esim. rahtikirja), josta ilmenee seuraavat tiedot:
 - vastaanotto-/luovutuspäivämäärä;
 - tuotteen kuvaus (luokan 3 sivutuote, käsittelymenetelmä (onko käsittely a tai b -kohdan mukainen) / käsittelemätön)
 - *esim. Hera, luokan 3 sivutuote, pastöroitu + pH alle 6 (käsittely a)*
 - tuotteen määrä;
 - luovuttava laitos;
 - kuljettajan nimi ja osoite ja
 - vastaanottajan nimi ja osoite

Kaupallinen asiakirja laaditaan vähintään kolmena kappaleena. Alkuperäiskappale toimitetaan lähetyksen mukana lopulliseen määräpaikkaan, jäljennökset jäävät lähettävälle laitokselle ja välittäjälle sekä kuljetusliikkeelle. Kaupalliset asiakirjat on säilytettävä vähintään kaksi vuotta. Myös maitoalan laitokselta käsittelylaitokselle toimitettavien tuotteiden mukana on oltava kaupallinen asiakirja. Oheiset asiakirjat voivat olla myös sähköisessä muodossa, jos laitoksella, välittäjällä ja kuljetusliikkeellä on asianmukaiset järjestelmät sitä varten.

5 Ohjeet rehun kuljettajille, varastoijille ja välittäjille

Rehulaki [86/2008](#), 18 §

MMM:n rehualan toiminnanharjoittamisesta [548/2012](#), 4 §

Rehuhygienia-asetus [\(EU\) 183/2005](#), artikkelit 6, 7 ja 9 sekä liite II

Sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetus [\(EU\) 142/2011](#), liitteen VIII luku

Sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetus [\(EU\) 142/2011](#), liitteen XV luku 2A

Rehujaosto

Maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käyttö elintarviketuotannossa käytettävien eläinten ruokinnassa

Rehualan toimijan, joka kuljettaa, varastoi tai välittää edelleen maitoa, maitopohjaisia tuotteita tai muita maidon prosessoinnissa syntyviä sivutuotteita eläinten ruokintaan, tulee olla Ruokaviraston rekisteröimä (tuotetyypit Q ja G3). Rekisteröitymisvelvoite ei koske varastoja, jotka ovat maitoalan laitoksen yhteydessä. Rehuhygieniasetuksen perusteella kaikkien rehualan toimijoiden alkutuotantoa lukuun ottamatta tulee soveltaa vaara-analyysin ja kriittisten valvontapisteiden järjestelmää (HACCP) sekä noudattaa asetuksen liitteen II vaatimuksia.

Toimijoiden tulee huolehtia omalta osaltaan rehukäyttöön toimitettujen tuotteiden jäljitettävyydestä (kts. ohjeen kohta 4.2), asianmukaisesta kuljetuksesta ja hygieenisestä laadusta. Kirjanpidosta tulee ilmetä mm. luovutettujen maitopohjaisten tuotteiden a- tai b-kohdan mukainen käsittelymenetelmä tai se, että luovutetut tuotteet ovat käsittelemättömiä tai sisältävät käsittelemättömiä aineksia. Jos muuksi kuin ihmisravinnoksi tarkoitettua maitoa, maitopohjaisia tai maidosta johdettuja tuotteita tuodaan Suomeen kolmansista maista, tulee niiden mukana olla sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetuksen liitteen XV luvun 2A mukainen terveystodistus.

Maitopohjaiset tuotteet on kuljetettava esim. tiiviissä säiliöissä tai muissa asianmukaisissa pakkauksissa ja huolehdittava kuljetustilojen puhtaudesta ja siisteydestä. Kuljetuksen aikana tulee huolehtia kylmäketjun toimivuudesta. Uudelleen käytettävät säiliöt sekä uudelleen käytettävät välineet tai kalusto on:

- puhdistettava, pestävä ja desinfioitava jokaisen yhtäjaksoisen käyttökerran jälkeen;
- säilytettävä puhtaina

6 Ohjeet tilalle

Sivutuotelaki [517/2015](#), 11 §

MMM eläimistä saatavista sivutuotteista [783/2015](#), 4 §

Sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetus [\(EU\) 142/2011](#), liitteen X II luvun 4 jakson II osan 3 kohta

Tila, joka on rekisteröitynyt rehualan alkutuotannon toimijaksi, voi käyttää elintarviketuotantoeläinten ruokinnassa ohjeen kohdassa 3 kuvattuja käsiteltyjä ja käsittelemättömiä maitopohjaisia sivutuotteita seuraavin edellytyksin:

- 1) kohdan a mukaisesti käsiteltyjen tuotteiden käyttö ei edellytä tilalta erityisiä toimia.

Rehujaosto

Maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käyttö elintarviketuotannossa käytettävien eläinten ruokinnassa

- 2) kohdan b mukaisesti käsiteltyjen tuotteiden käyttö on mahdollista, kun tila on rekisteröitynyt Ruokaviraston ylläpitämään rekisteriin. Rekisteröintiä haetaan [lomakkeella J](#), jossa tilan on ilmoitettava:
- tilan yhteystiedot ja tilatunnus;
 - tilalla eläinten ruokinnassa käytetyt ohjeen kohdan 2 mukaisesti käsitellyt maito ja muut maitopohjaiset sivutuotteet
 - maitoalan laitos/muu toimija, joka toimittaa tuotteet tilalle;
 - eläinlajit, joiden ruokintaan tuotteita käytetään.
- 3) Käsitlemättömien raakamaitotuotteiden käyttö on sallittu **ainoastaan sikojen ruokinnassa**. Jos käsitelty maitotuote on ollut kosketuksissa käsitlemättömän kanssa, myös sen katsotaan olevan käsitlemättömää. Käsitlemättömiä tuotteita sikojen ruokinnassa käyttävän tilan tulee tehdä rekisteröinti-ilmoitus Ruokavirastoon [lomakkeella J](#), kuten edellisessä kohdassa.

Tilan rekisteriin merkitsemisen edellytykset:

1. käsitlemättömät tuotteet ovat peräisin elintarvikelain nojalla hyväksytyistä maitoalan laitoksesta;
2. käsitlemättömiä tuotteita sikojen ruokinnassa käyttävä tila sitoutuu toimittamaan käsitlemättömillä tuotteilla ruokitut siat kasvatuksen loppuessa suoraan Suomessa sijaitsevaan teurastamoon;
3. tila on tehnyt valitsemansa eläinlääkärin kanssa eläinten säännöllisestä terveydenhuollosta terveydenhuoltosopimuksen, johon tulee sisältyä sikojen terveydentilan tarkastaminen vähintään kahdesti vuodessa; ja
4. tila pitää luetteloja sikojen ruokintaa varten vastaanottamistaan käsitlemättömistä tuotteista sekä teurastamoon toimittamistaan sioista.

Edellä kuvatusta poiketen toisella tilalla tuotettua käsitlemättömää ternimaitoa voidaan käyttää märehäntijöiden ruokintaan edellyttäen, että siitä ei aiheudu eläintautien leviämisen vaaraa. Ternimaidolla tarkoitetaan maitoa, joka on lypsetty 3 – 5 päivää poikimisen jälkeen, jossa on paljon vasta-aineita ja mineraaleja ja joka edeltää raakamaidon tuotantoa. Ternimaitoa käyttävältä tilalta ei edellytetä yllä mainittua rekisteröintiä. Ternimaitoa tilalta toiselle luovuttavan ja vastaanottavan tilan tulee merkitä rehukirjanpitoon ternimaidon luovutukset/vastaanotot. Toiselta tilalta vastaanotettua ternimaitoa ei voi luovuttaa eteenpäin.

Rehujaosto

Maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käyttö elintarviketuotannossa käytettävien eläinten ruokinnassa

Lisätietoja

Ruokaviraston rehujaosto, [rehukyselyt\(at\)ruokavirasto.fi](mailto:rehukyselyt(at)ruokavirasto.fi)

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia että tulkintoja lainsäädännön soveltamiseksi. Lainsäädäntökohdat on merkitty selkeästi. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Ruokaviraston näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.

Rehujasto

Maidon ja muiden maitopohjaisten sivutuotteiden käyttö elintarviketuotannossa käytettävien eläinten ruokinnassa

Liitteet

Liite 1. Esimerkki maitosivutuotteen etiketistä (saateasiakirja irtorehulle).

HERA / VASSLA	
Rehuaine / foderråvara	
Luokan 3 sivutuote, ei ihmisravinnoksi / Kategori 3, ej avsett att användas som livsmedel	
*Ravintoaineet / analytiska beståndsdelar:	Raakavalkuainen/råprotein %, Kosteus/ Vattenhalt % (jos >5 %) Laktoosi / Laktos % (jos >10 %)
**Lisäaineet / Tillsatser:	?
Eränumero (esim. valmistuspäivä) /partienumret (t.ex. tillverkningsdatum)	PP/KK/VV
Nettopaino / nettovikt	x kg
Merkinnöistä vastaava toimija /ett foderföretag som ansvarar för märkningen:	Maito Oy, Maitotie 3, Helsinki

*Rehun markkinoille saattamisasetus ([EY 767/2009](#), liite V; pakolliset ravintoaineet voi vaihtoehtoisesti ilmoittaa rehuaineluettelon ([EU 68/2013](#) mukaisesti, jossa pakollisesti ilmoitettavat tiedot on määritelty rehuainekohtaisesti.

**Lisäaineet otsikon alle lisätään rehuaineeseen lisätyt lisäaineet, jos niille on asetettu enimmäiskäyttömäärä. EU:ssa sallitut lisäaineet ja niiden mahdolliset enimmäiskäyttömäärät voi varmistaa EU:n komission ylläpitämän [lisäainerekisterin](#) kautta.